

ทักษะการสื่อสารและกลวิธีการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจของผู้นำเยาวชน
ด้านการป้องกันยาเสพติด

นาย จุมพล ผ่องนัยเลิศ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์พัฒนาการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

คณะศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2545

ISBN 974-17-2015-7

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

21 ส.ค. 2547

I 20824671

COMMUNICATION SKILLS AND PERSUASIVE COMMUNICATION TACTICS OF THE
YOUTH LEADER ON DRUG PREVENTION

Mr. Joomphol Phongnailert

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Development Communication

Department of Public Relations

Faculty of Communication Arts

Academic Year 2002

ISBN 974-17-2015-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ทักษะการสื่อสาร และกลวิธีการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจของผู้นำเสนอ
ชนด้านการป้องกันยาเสพติด

โดย

นาย จุมพล ผ่องนัยเลิศ

สาขาวิชา

นิเทศศาสตร์พัฒนาการ

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ พัทธนี เขยจรรยา

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาามหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะนิเทศศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ จุมพล รอดคำดี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ อุบลวรรณ ปิติพัฒน์นะโมเชิด)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ พัทธนี เขยจรรยา)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อรสา ปานขาว)

จุมพล ผ่องนัยเลิศ : ทักษะการสื่อสารและกลวิธีการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจของผู้นำ
เยาวชนด้านการป้องกันยาเสพติด (COMMUNICATION SKILLS AND PERSUASIVE
COMMUNICATION TACTICS OF THE YOUTH LEADER ON DRUG
PREVENTION) อาจารย์ที่ปรึกษา: รศ.พัชนี เขยจรรยา, 145 หน้า.

ISBN 974-17-2015-7

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทักษะการสื่อสาร และกลวิธีการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าว
ใจของผู้นำเยาวชนด้านการป้องกันยาเสพติด เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการทำสนทนากลุ่มกับกลุ่ม
ตัวอย่าง คือ ผู้นำเยาวชนชุดอบรมจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเยาวชนผู้เข้ารับการอบรมซึ่งเป็นตัว
แทนนักเรียนจาก 5 โรงเรียน ใน 2 จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยผลการศึกษาแสดงผลเป็น 2
ส่วนดังนี้คือ

ส่วนที่ 1 ทักษะการสื่อสารจากการวิจัยสามารถจำแนกประเภทของทักษะการสื่อสารได้เป็น 2 แบบใหญ่ๆ
คือ 1.1 ทักษะการสื่อสารแบบวัจนภาษาได้นำเสนอผ่านรูปแบบการสื่อสารในการอบรม 5 รูปแบบ คือ
1.1.1 รูปแบบการสนทนาเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร นำเสนอความคิดเห็นใหม่ๆ บางครั้งเป็น
ลักษณะการสนทนาเชิงสั่งสอน ซึ่งแบ่งความสำคัญได้เป็น 2 ลักษณะ คือ การสั่งสอนโดยตรงกับการสั่ง
สอนโดยอ้อม 1.1.2 รูปแบบการบรรยาย โดยจะมีการจัดแบ่งหัวข้อการบรรยายแบบ Cyclic order ผลัด
เปลี่ยนหมุนเวียนกันทำงานตามที่ได้วางแผนไว้ 1.1.3 รูปแบบการตอบปัญหา มีลักษณะเป็นการถาม-
ตอบ 1.1.4 รูปแบบการวางกฎข้อบังคับ เป็นการตอกย้ำให้ตระหนักถึงอุดมการณ์เพื่อการพัฒนา เป็นการ
ชี้แจงผลดีผลเสียที่ควรปฏิบัติและไม่ควรปฏิบัติเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายความสำเร็จเพื่อการพัฒนา 1.1.5 รูป
แบบกิจกรรม เป็นลักษณะหนึ่งของการให้ความรู้สอนแทรกเนื้อหาสาระผ่านการทำกิจกรรมแบบบันเทิง
เป็นรูปแบบสบายๆ สอดรับกับวัตถุประสงค์และทำให้จดจำเนื้อหาได้อย่างแม่นยำ 1.2 ทักษะการสื่อสาร
แบบอวัจนภาษา เป็นการสื่อสารที่สอดแทรกเข้าอยู่ในตัวเนื้อหาการอบรมโดยพิจารณาถึงตัวผู้ส่งสารเป็น
หลักจากการวิจัยนี้มี 2 รูปแบบ คือ 1.2.1 แบบแสดงภาษากาย 1.2.2 แบบการนิ่ง เงียบ

ส่วนที่ 2 กลวิธีการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจของผู้นำเยาวชนด้านการป้องกันยาเสพติด พบว่าผู้นำเยว
ชนชุดอบรมมีการใช้กลวิธีในการอบรม 10 วิธี ได้แก่ 2.1 การยกอุทาหรณ์ 2.2 การอุปมาอุปไมย 2.3 การ
ใช้อุปกรณ์การสอน 2.4 การทำเป็นตัวอย่าง 2.5 การเล่นเกม 2.6 อุบายเลือกคน 2.7 การรู้จักจังหวะ
และโอกาส 2.8 ความยืดหยุ่นในการใช้วิธีการ 2.9 การลงโทษและการให้รางวัล 2.10 กลวิธีแก้ปัญหา
เฉพาะหน้า

ภาควิชา.....การประชาสัมพันธ์.....

สาขาวิชา.....นิเทศศาสตร์พัฒนาการ..

ปีการศึกษา.....2545.....

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4485209428 : MAJOR DEVELOPMENT COMMUNICATION

KEY WORD: COMMUNICATION SKILLS / PERSUASIVE COMMUNICATION TACTICS

JOOMPOL PHONGNAILERT : COMMUNICATION SKILLS AND PERSUASIVE COMMUNICATION TACTICS OF THE YOUTH LEADERS ON DRUG PREVENTION. THESIS ADVISOR : ASSOC.PROF. PATCHANEE CHEYJUNYA, 145 pp. ISBN 974-17-2015-7

This qualitative research has been subjected to study on communication skills and persuasive communication tactics of the youth leader on drug prevention. Focus group has been performed by the target group which were the youth leader from Chulalongkorn University as trainers and the other was the representative students from 5 schools of 2 province in Northeastern region.

Communication skills: They were able to be categorized into 2 skills. Firstly, it is verbal communication skill which can be classified on to 5 models as follow; 1.1.1 Discussion model, 1.1.2 Lecture model, 1.1.3 Q&A model, 1.1.4 Regulation reminded model, and 1.1.5 Edutainment model. Secondly, it is non verbal communication skill which were 1.2.1 Gesture model and 1.2.2 Calm and warm model.

Persuasive communication tactics: it was found that there were 10 tactics applied for this training program which were as follow; 1 Example perform tactic, 2 Comparative perform tactic, 3 Light & Sound perform tactic, 4 Leadership perform tactic, 5 Linguistic perform tactic, 6 Key performance tactic, 7 Time place & person management tactic, 8 Flexibility perform tactic, 9 Award & punishment perform tactic, and 10 Uncertainty management tactic.

Department ....Public Relations.....
Field of Study...Development Communication..
Academic Year ...2002.....

Student's signature *[Signature]*
Advisor's signature *Patchanee Cheyjunya*
Co-advisor's signature .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดี เพราะผู้มีพระคุณหลายท่านที่คอยส่งเสริม ชี้นำ และ เป็นกำลังใจให้แก่ผู้วิจัยเสมอมา

ขอขอบคุณรองศาสตราจารย์ พชณี เขยจรรยา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ซึ่งสละเวลาดูแล ชี้นำแนวทาง ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา ตลอดจนให้ความเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดและ ผลักดันให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผ่านการตรวจแก้สมบูรณ์จนแล้วเสร็จ จึงขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ อุบลวรรณ ปิติพัฒนะโฆสิต ที่กรุณารับเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการทำงานวิจัยครั้งนี้ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ อรสา ปานขาว ที่กรุณารับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่เมตตาให้ข้อชี้แนะตลอดจนมุมมองที่ผู้วิจัยมองข้าม ทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณน้องกวน ที่ช่วยเป็นหัวเรี่ยวหัวแรงสำคัญในการติดต่อน้องๆ ด้วยความยากลำบากแต่ก็สำเร็จไปได้ด้วยดี ขอขอบคุณน้องป้อที่ช่วยทำการเก็บข้อมูลร่วมกันที่ขอนแก่น ขอขอบคุณน้องอิ่ง และน้องจจช ที่ช่วยทำการสัมภาษณ์ต่อในพื้นที่ได้ และขอบคุณน้องๆ ทุกคนที่สละเวลาและให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอขอบใจเพื่อน ๆ พี่ ๆ ผู้ร่วมรุ่นนิเทศศาสตร์พัฒนาการรุ่น 7 ที่คอยลุ้น เป็นกำลังใจ ช่วยเหลือเกื้อกูล และร่วมทุกข์ร่วมสุขกันมาตลอดระยะเวลา 2 ปี เป็นความทรงจำที่ดีที่จะอยู่กับผู้วิจัยตลอดไป ขอขอบคุณอังกี้กับพี่ผึ้ง แจ็กกับหนิงและพี่ๆ เพื่อนๆ บ้านเมืองทอง ที่เป็นห่วงและเป็นกำลังใจให้เสมอ

สุดท้ายขอขอบพระคุณ คุณพ่อวิโรจน์และคุณแม่ราดา ที่เป็นกำลังใจอันยิ่งใหญ่ และฐานะกำลังทรัพย์อันแข็งแกร่งแห่งหนทางแห่งการสำเร็จการศึกษานี้จะไม่ได้ไร้อภัยด้วยกลีบกุหลาบแต่ก็เป็นความภาคภูมิใจที่เป็นปริญญามหาบัณฑิตใบแรกของตระกูล ขอขอบคุณพี่หลิ พี่ปุ๊ และน้องโพธิ์ ที่เป็นสิ่งสนับสนุนทำให้ผู้วิจัยรู้สึกคลายเหงา ไม่เคร่งเครียด และมีกำลังใจในการต่อสู้เพื่อฝ่าฟันจนสามารถข้ามพ้นอุปสรรคต่างๆ นับตั้งแต่วันเริ่มต้นจนถึงวันแห่งความสำเร็จนี้

จุมพล ฆ้องน้อยเลิศ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญแผนภูมิ.....	ญ
บทที่	
1	บทนำ..... 1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา..... 1
	วัตถุประสงค์การวิจัย..... 6
	ปัญหาคำถามการวิจัย..... 6
	นิยามศัพท์..... 6
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ..... 7
2	แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 8
	แนวคิดด้านการป้องกันยาเสพติดกับการสื่อสาร..... 8
	แนวคิดเรื่องกลวิธีการสื่อสารและทักษะกาสื่อสาร..... 21
	เทคนิคการสอนของพระพุทธเจ้า..... 23
	กลวิธีและอุปมาประกอบคำสอน..... 25
	แนวคิดเกี่ยวกับภาวะความเป็นผู้นำ..... 27
	แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารระหว่างบุคคลและประสิทธิภาพของสื่อบุคคล..... 38
	แนวคิด ทฤษฎีการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ..... 42
	แนวคิดเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือของแหล่งสาร..... 46
3	ระเบียบวิธีวิจัย..... 66
	รูปแบบของการวิจัย..... 66
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง..... 66
	วิธีเข้าถึงข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล..... 67

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย.....	69
แนวคำถามการสัมภาษณ์แบบสนทนากลุ่มผู้นำเยาวชนชุดอบรม.....	70
แนวคำถามการสัมภาษณ์แบบสนทนากลุ่มกับเยาวชนผู้เข้าร่วมรับการฝึกอบรม.....	71
ความน่าเชื่อถือของข้อมูล.....	72
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
4 ผลการวิจัย.....	74
ส่วนที่ 1: ทักษะการสื่อสารของผู้นำเยาวชนด้านการป้องกันยาเสพติด.....	76
ส่วนที่ 2: กลวิธีการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจของผู้นำเยาวชนด้าน.....	87
การป้องกันยาเสพติด	
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	107
สรุปผลการวิจัย.....	10
อภิปรายผลการวิจัย.....	117
อุปสรรคและปัญหาในการวิจัย.....	135
ข้อเสนอแนะ.....	137
รายการอ้างอิง.....	139
ภาคผนวก.....	143
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	143

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงค่าร้อยละของตัวอย่างและผลประมาณการจำนวน..... นักเรียนนักศึกษาที่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด จากทุกสังกัด การศึกษาทั่วประเทศ	2

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1	ทักษะการสื่อสารที่ผู้นำเยาวชนใช้ในการอบรม.....	83
2	รูปแบบการสื่อสารที่ใช้ในการอบรม.....	86